

Yhdessä terveyttä

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue – viiden vuoden opetukset

**Sosiaali- ja terveydenhuollon uudet yhteen sovitettut
järjestämismallit**

22.10.2007

Pirjo Penttilä

KL,KM,TitM

Mäntän seudun terveydenhuoltoalueen johtaja,
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri

Yhdessä terveyttä

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue osana Pirkanmaan sairaanhoitopiirin palvelujärjestelmää

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue on sairaanhoitopiirin alueellinen terveydenhuollon yksikkö, joka turvaa Vilppulan kunnan ja Mäntän kaupungin perusterveydenhuollon palvelut sekä erikoissairaanhoidon palvelut Ylä-Pirkanmaan kunnille ja ulkopuolisille sopimuskunnille

Palvelutuotantoa ohjaa vuosittain kuntien kanssa laaditut palvelusopimukset ja vahva kuntien ohjaus ja piirin seurantajärjestelmä

Hoidon porrastus varmistaa potilaan oikea-aikaisen ja hyvän hoidon. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuolto yhdessä palvelevat kunta-asiakkaita saumattomasti. Taysin ja sairaanhoitopiirin osaamisen ja asiantuntemuksen avulla erikoissairaanhoidon palvelut on mahdollista saada lähelle kuntalaista. Terveydenhuoltoalue toimii kiinteässä yhteistyössä sairaan hoitopiirin erikoisalojen, Vammalan ja Valkeakosken aluesairaaloiden sekä jäsenkuntien sosiaalitoimen kanssa asiakkaan parhaaksi.

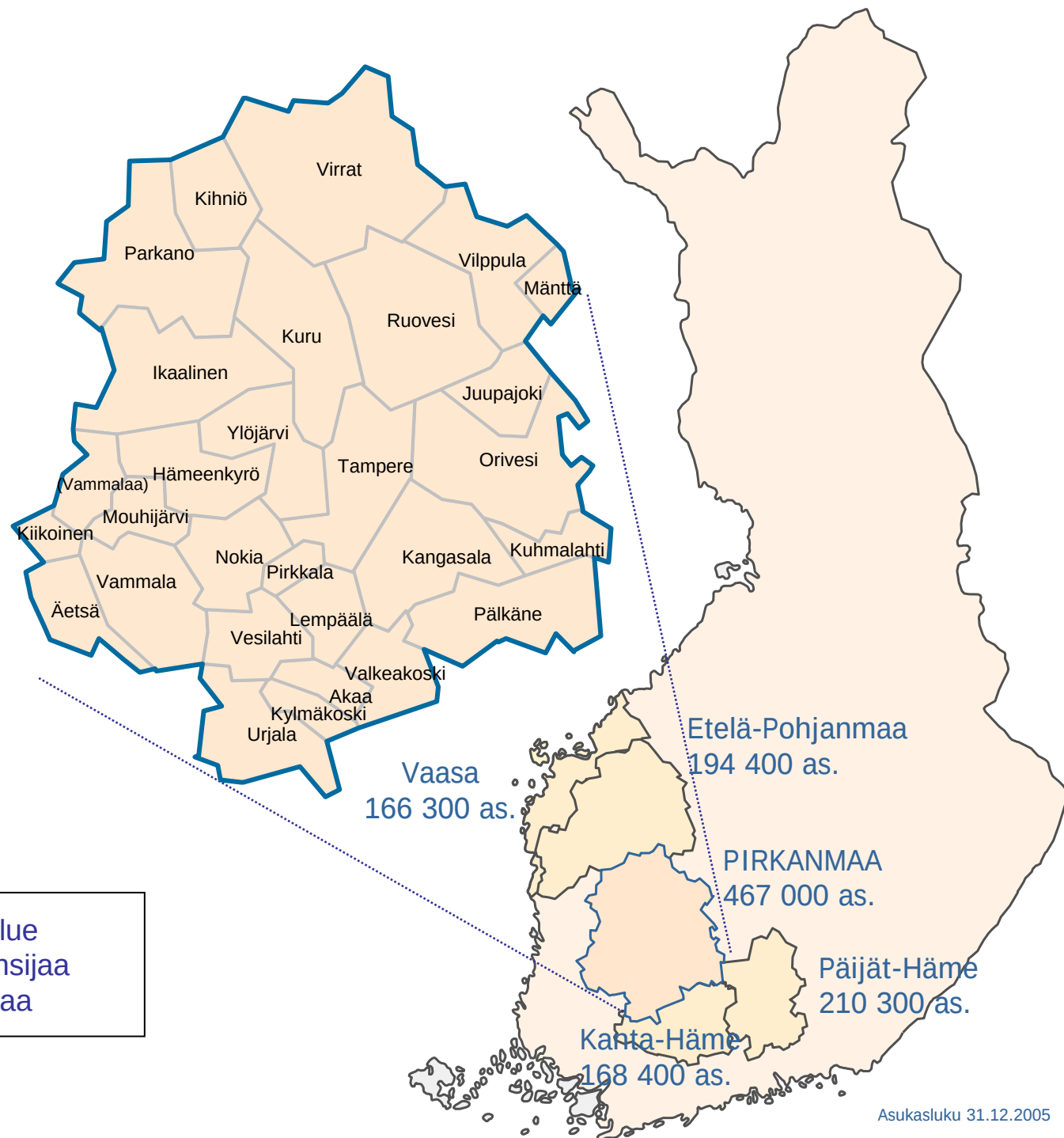

Yhdessä terveyttä

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja TAYS:n erityisvastuualue vuonna 2007

- erityisvastuualueella on yhteensä noin 1,2 miljoonaa asukasta
- Pirkanmaalla jäsenkuntia 28
- erikoissairaanhoidossa sairaansijoja yhteensä 1498

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue
-perusterveydenhuolto, 26 sairaansijaa
-erikoissairaanhoito, 27 sairaansijaa

Lähtökohdat vuonna 2000

- Alueella hyvät, mutta keskimääräistä kalliimmat palvelut
- Väestöpohjaan nähden suuri terveyskeskus ja runsaat erikoissairaanhoidon palvelut
- Runsaat palvelut johtivat runsaaseen käyttöön
- 1990-luvulla kuntien vaikea rahoitustilanne, terveydenhuollon ja vanhustenhuollon kustannukset, väestön väheneminen ja vanhusväestön suhteellisen osuuden kasvu
- Erikoissairaanhoito haluttiin säilyttää alueella

Lähtökohdat vuonna 2000

- Selvitys alueen terveydenhuollon ja vanhustenhuollon tarpeesta, toiminnasta, kustannuksista ja rahoitusmahdollisuudet sekä ehdotus uudistuksista, joilla saavutetaan nykyistä tehokkaampi ja taloudellisempi järjestelmä (STAKES/Markku Pekurinen, 12/2000)
- Mäntän seudun terveydenhuoltoalue perustettiin 1.1. 2002 Pirkanmaan sairaanhoitopiirin yhteyteen yhteisellä päätöksellä.

Mäntän seudun terveydenhuoltoalueen syntyvaiheet

- Selvityksen tuloksena suunnitelman laatiminen vuonna 2001
- Vuoden 2002 alussa aloitettiin
- Arviointi toteutetaan toteutettiin vuonna 2004-2005, kun suurimmat rakenteelliset muutokset tehty (Stakes/Marjaliisa Junnila)
- Arvioinnin johtopäätökset myönteiset
- Arvioinnin tuloksena toimenpide-ehdotukset
  - Toiminta-alueen laajentaminen
  - Henkilöstön mitoitus
  - Toiminnan sisällöllinen kehittäminen

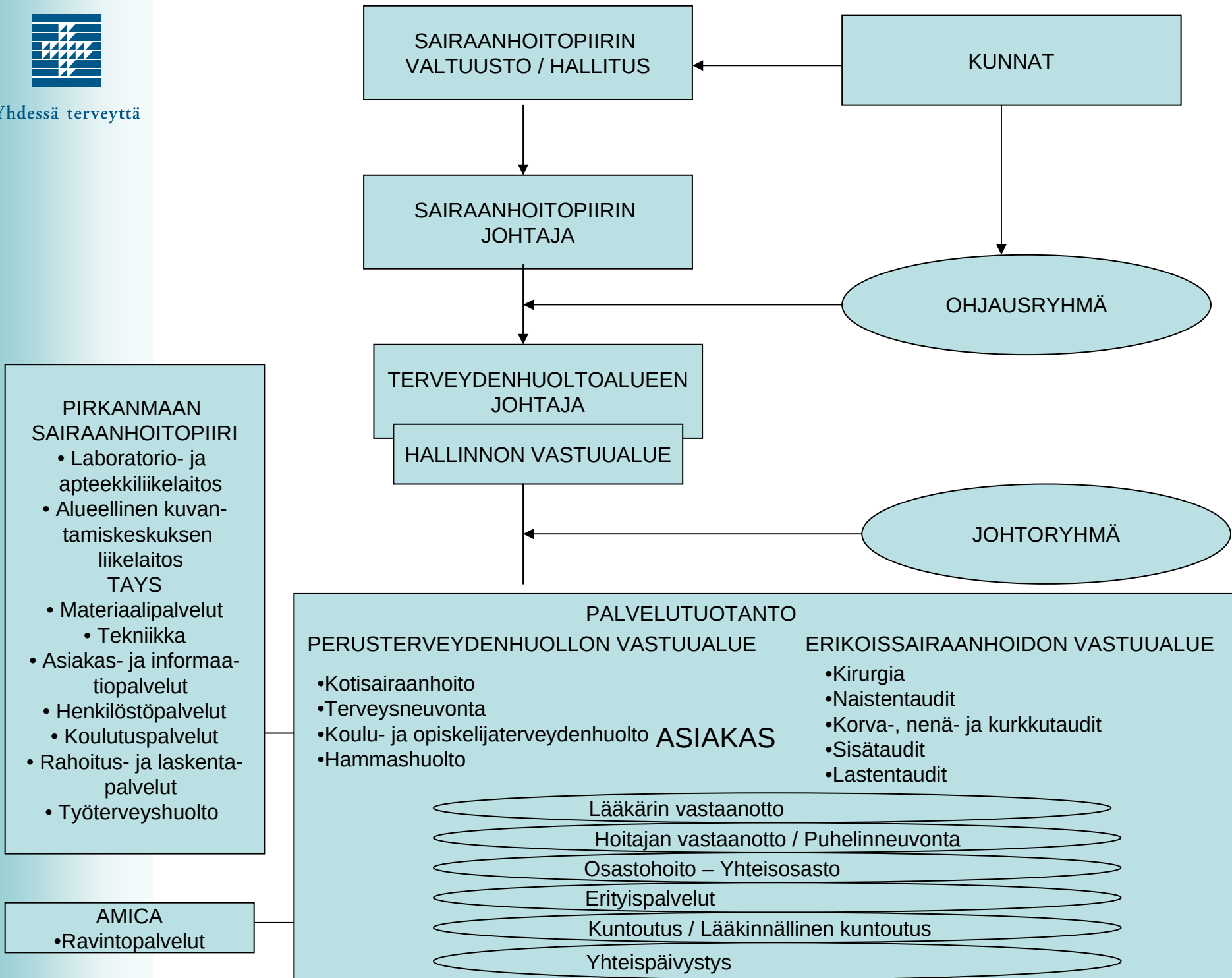

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue

- Uusi innovatiivinen tapa järjestää palvelut
- Sairaanhoidopiirin tuloksikkö
- Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon saumaton yhteistyö, päällekkäisten toimintojen yhdistäminen
- Palvelut mitoitetaan kuntien väestön tarpeita ja sopimuskuntien tilauksia vastaavaksi
- Henkilöstö mitoitetaan toiminnan edellyttämälle tasolle
- Kuntien terveysmenoille asetetaan tavoitetaso

Yhdessä terveyttä

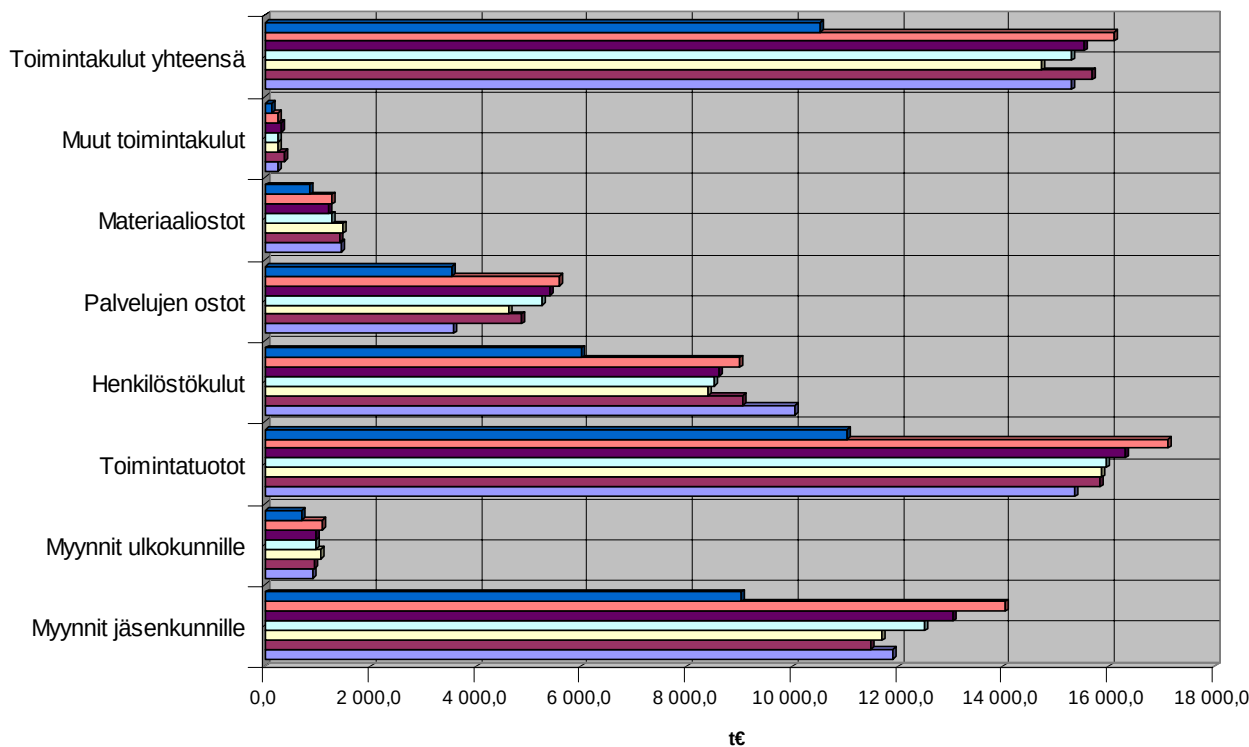

Yhdessä terveyttä

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue

2002-2007

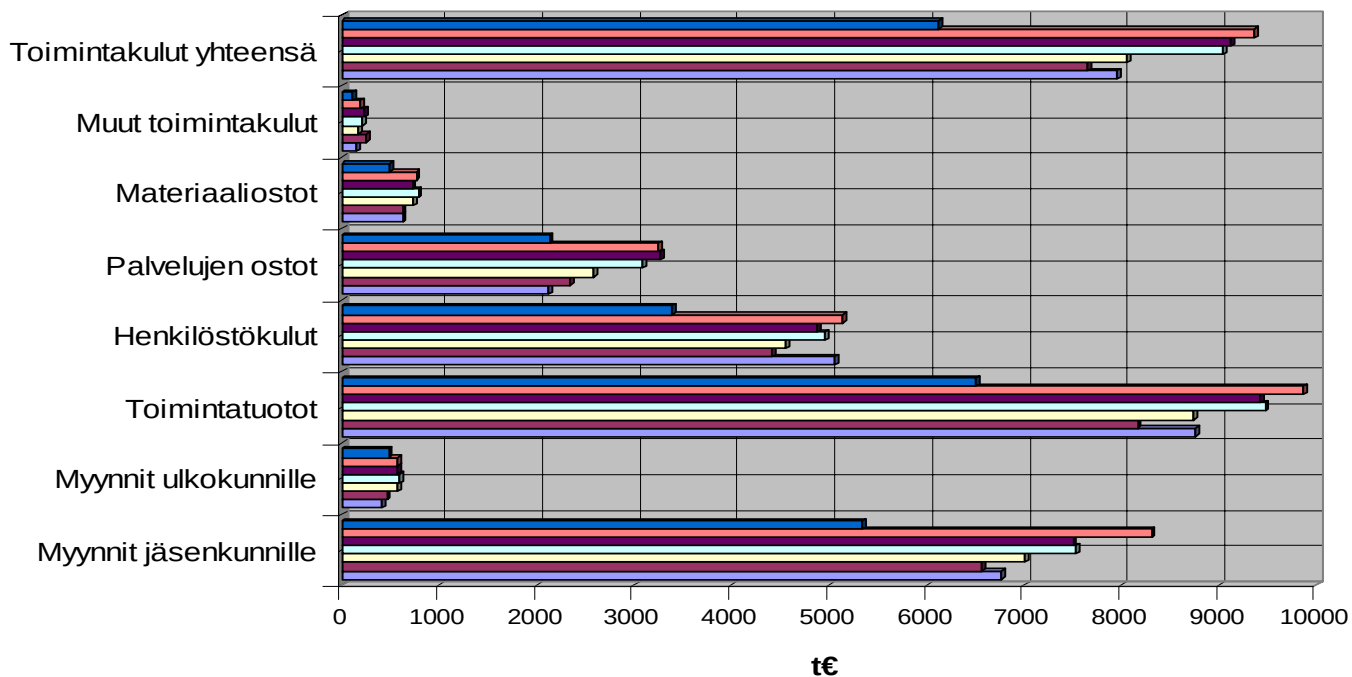
	Myynnit jäsenkunnille	Myynnit ulkokunnille	Toimintatuotot	Henkilöstökulut	Palvelujen ostot	Materiaaliostot	Muut toimintakulut	Toimintakulut yhteensä
■ Tammi-elokuu 2007 t€	9 035,3	710,1	11 048,5	5 997,0	3 555,0	837,4	128,9	10518,3
■ Talousarvio 2007 t€	14 020,1	1 084,9	17 120,7	8 988,7	5 581,2	1 283,5	260,4	16113,8
■ Tilinpäätös 2006 t€	13 055,3	970,4	16 319,0	8 622,4	5 396,9	1 202,6	297,0	15518,9
■ Tilinpäätös 2005 t€	12 515,4	955,5	15 952,1	8 515,3	5 248,6	1 270,5	254,3	15 288,8
■ Tilinpäätös 2004 t€	11 706,6	1 058,2	15 869,7	8 387,8	4 624,4	1 468,4	253,7	14734,3
■ Tilinpäätös 2003 t€	11 476,2	948,0	15 835,8	9 054,4	4 857,5	1 414,5	357,5	15 684,0
■ Tilinpäätös 2002 t€	11 912,2	902,3	15 365,4	10 042,0	3 565,3	1 439,5	257,8	15304,6

Yhdessä terveyttä

Perusterveydenhuolto

2002-2007

	Myynnit jäsenkunnille	Myynnit ulkokunnille	Toimintatuotot	Henkilöstökulut	Palvelujen ostot	Materiaaliosot	Muut toimintakulut	Toimintakulut yhteensä
Tammi-elokuu 2007 t€	5 335,7	487,2	6 514,0	3 390,8	2 134,7	493,2	107,3	6 126,1
Talousarvio 2007 t€	8 308,1	570,9	9 870,1	5 147,2	3 251,9	768,2	191,2	9 358,5
Tilinpäätös 2006 t€	7 504,9	572,6	9 424,6	4 885,6	3 271,5	725,7	233,3	9 116,1
Tilinpäätös 2005 t€	7 536,4	596,5	9 476,4	4 964,8	3 082,5	787,9	214,6	9 049,9
Tilinpäätös 2004 t€	7 004,2	582,4	8 742,5	4 557,2	2 591,5	741,5	173,9	8 064,1
Tilinpäätös 2003 t€	6 565,0	463,3	8 169,4	4 420,6	2 346,3	623,7	258,4	7 649,0
Tilinpäätös 2002 t€	6 763,8	408,0	8 762,3	5 054,8	2 122,8	627,6	158,7	7 964,0

Palkkakulut 2002-2007_(1-8 kk)

	TP2002	TP2003	TP2004	TP2005	TP2006	TA2007	Tot 2007 1-8 kk
Hallinto- ja huolto	836,6	771,9	625,0	233,6	203,8	259,7	196,8
Perusterveydenhuolto	3 997,2	3 513,7	3 628,6	3 958,7	3 866,2	4 057,7	2 669,7
Erikoissairaanhoito	3 139,6	2 857,2	2 398,2	2 548,5	2 742,1	2 740,0	1 877,3
Yhteensä	7 973,4	7 142,8	6 651,8	6 740,8	6 812,1	7 057,4	4 743,8

Yhdessä terveyttä

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue työpanokset 2002-2007_(1-8kk)

Mäntän seudun terveydenhuoltoalue								2002 1-8kk
	TA2002	TA-muutos 2002	TP2002	TP2003	TP2004	TP2005	TP2006	
Lääkärihenkilöstö	26,2	22,2	18,2	14,5	12,1	13,3	12,6	
Tutkimushenkilöstö	1,6	9,3	9,1	5,9	5,8	6,3	6,5	
Hoitohenkilöstö	134,4	144,5	145,0	132,9	118,3	123,2	123,1	1
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	15,3	15,0	14,8	14,2	10,4	6,9	7,8	
Huoltohenkilöstö	32,8	41,2	44,7	38,5	36,8	25,3	24,7	
Yhteensä	210,3	232,2	231,8	206,0	183,4	175,0	174,7	1

Perusterveydenhuollon työpanos 2002-2007_(1-8kk)

	TP2002	TP2003	TP2004	TP2005	TP2006	2007 1-8kk
Lääkärihenkilöstö	9,8	8,7	7,8	9,2	7,9	8,7
Tutkimushenkilöstö	7,4	6	5,9	5,9	6,8	6,9
Hoitohenkilöstö	78,6	70,4	74,2	76,8	74,1	75
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	1,8	1,8	2,1	2,2	1,9	2,2
Huoltohenkilöstö	11	8,4	10,2	10,8	10,9	12,3
Yhteensä	108,6	95,3	100,2	104,9	101,6	105,1

- Lisäksi on ostettu lääkäripalveluita hammashuoltoon, yhteispäivystykseen, työterveyshuoltoon, lääkärin vastaanottotoimintoihin
- Vuodeosastopaikkoja vähennetty 40 -> 26
- Yhteispäivystykseen lisätty hoitohenkilöstöä
- Hallinto- ja toimistohenkilöstöä ovat tässä konekirjoittajat
- 2002 hallinto ja tekninen huolto omaksi vastuuyksiköksi

Erikoissairaanhoidon työpanos 2002-2007 (1-8kk)

	TP2002	TP2003	TP2004	TP2005	TP2006	2007 1-8 kk
Lääkärihenkilöstö	7,7	5,7	4,5	4,4	4,9	5,2
Tutkimushenkilöstö	1,9	0	0	0	0	0
Hoitohenkilöstö	64,9	59,7	42,2	46,3	48,3	49,5
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	1,8	1,8	1,7	1,9	1,8	1,7
Huoltohenkilöstö	16,6	15,3	13,5	13,5	13,7	12
Yhteensä	92,9	82,5	61,9	66,1	68,7	68,4

- Vuodeosastopaikkoja vähennetty 53→ 27
- Lääkärihenkilöstöä ostettu, osin hoidettu yhteisviroin Taysin kanssa
- Hallinto- ja toimistohenkilöstöä ovat konekirjoittajat
- Tutkimushenkilöstön työpanos ostetaan perusterveydenhuollosta
- Hengityshalvauspotilaan hoito lisää hoitajatyöpanosta 11/2006->

Yhdessä terveyttä

Hallinnon ja huollon työpanos 2002-2007 (1-8kk)

	TP2002	TP2003	TP2004	TP2005	TP2006	2007 1-8 kk
Lääkärihenkilöstö	0,7					
Tutkimushenkilöstö				0,4		
Hallinto- ja toimistohenkilöstö	11,5	10,6	6,8	4,7	4,1	4
Huoltohenkilöstö	16,3	13,9	12,4	1		1
Yhteensä	28,5	24,5	19,2	6,1	4,1	5

- Taloushallinto yhdistetty 2004 Taysin taloushallintoon
- Huolto yhdistetty 2005 Taysin huoltoon
- Ravintohuolto ulkoistettu 14.2.2005

Yhteenvetona viiden vuoden oppivuosista ja tavoitteena edelleen

- Varmistaa ja turvata laadukkaat palvelut
- Parantaa tuottavuutta ja hidastaan kuntien menojen kasvua
- Rakentaa riittävä toiminnallinen kokonaisuus
- Varmistaa osaaminen ja henkilöstön saatavuus

Mäntän terveydenhuoltoalueella viiden vuoden aikana syntyneet kokemukset

- Tuotantotavat suunnitellaan hyvin
- Henkilöstöstä huolehditaan, voimavarat etsitään, muutosta johdetaan
- Palvelurakennetta ja –prosesseja uudistetaan
- Luottamusta palveluun ja kehitykseen vahvistetaan
- Yhteinen tahtotila mahdollistaa hallinnolliset muutokset
- Kuntien toimenpiteet ja päätöksenteko keskeisiä toiminnan onnistumiselle

Seuraavat asiat ovat olleet kehitystyössä meille tärkeitä

- Palvelusopimukset, toimintamalli
- Johtamisjärjestelmä, ohjausjärjestelmä, omistajaohjaus
- Palvelutuotannon organisoiminen ja palveluverkko
- Kustannusten jaosta sopiminen, kuntalaskutus
- Toimeenpanon resurssit
- Tuotteistus, pth, esh, kustannuslaskenta
- Toimitilat
- Henkilöstön asema, toimenkuvat, palkkaus, työvaativuus, osaamisen arviointi
- Palvelujen kehittämisvastuu
- Kumppanuus sosiaalitoimen ja vanhustenhuollon kanssa
- Käyttäjä/asiakasvaikuttamisen periaatteet
- Muutossuunnitelman aikataulutus ja muutosviestintä
- Toimintakulttuurin yhtenäistäminen

Onnistuimme, kun

- Muutoksella oli tarve
- Muutoksella oli suunta
- Muutos oli valmisteltu
- Henkilöstön osaamisesta huolehditaan
- Käytäntö on ollut aina läsnä joka hetki
- Olemme pyrkineet olemaan aidosti valmiit uudistuksiin, siten toimintakykymme on säilynyt

Onnistuimme, kun

- Annoimme oppimiselle aikaa
- Uskalsimme tehdä päätöksiä
- Vertasimme ja etsimme hyviä käytäntöjä
- Näimme mahdollisuuden yhteistyössä sairaanhoitopiirin kanssa
- Sairaanhoitopiiri sitoutui kehittämistyöhön
- Hyväksyimme, että muutoksen toteutus vie aikaa

Mitä vielä tehdään

- Kuvataan ja mallinnetaan palvelu- ja toimintaprosessit - edelleen päällekkäisyyttä
- Toiminnan sisällöllinen kehittäminen
- Perusterveydenhuollon vastuuyksiköiden yhdistäminen palvelutarpeesta lähtien-hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Hoitoketjut - palveluketjut(Esh-pth-sos)
- Ensihoidon alueellinen järjestäminen, työnjako aluepelastuslaitoksen kanssa
- Kunnille realistiset väestön ikärakenteeseen ja palvelutarpeeseen perustuvat palvelusuunnitelmat ja talousarviot
- Omistajaohjaus-tavoitteet-tilaajastrategia
- Tulevaisuusohjelma 2008-2012
- Tuottavuuden parantaminen
- Toiminta-alueen laajentaminen
- Vanhustenhuolto osaksi terveydenhuoltoaluetta

Yhdessä terveyttä

Työympäristö keskellä luonnonsuojelualuetta

Kiitos mielenkiinnostanne.